

Bryssel den 9 december 2025  
(OR. en)

16638/25

JAI 1887  
COPEN 414  
DROIPEN 163  
CATS 82  
FREMP 385

## LÄGESRAPPORT

---

från:	Rådets generalsekretariat
till:	Delegationerna
Föreg. dok. nr:	14959/25 + COR 1
Ärende:	Utkast till rådets slutsatser om modellbestämmelser för EU:s materiella straffrätt

---

Vid mötet den 8–9 december 2025 godkände rådet (rättsliga och inrikes frågor) rådets slutsatser om modellbestämmelser för EU:s materiella straffrätt. Den text som godkänts av rådet återfinns i bilagan.

**Rådets slutsatser om modellbestämmelser för EU:s materiella straffrätt**

Rådet erinrar om sina slutsatser från 2002 om den metod som ska tillämpas vid tillnärmning av påföljder<sup>1</sup>, från 2009 om standardbestämmelser som vägledning för rådets förhandlingar på det straffrättsliga området<sup>2</sup> och från 2024 om framtiden för EU:s straffrätt: rekommendationer för det fortsatta arbetet<sup>3</sup>, och upprepar att de ovannämnda slutsatserna avspeglar rådets ståndpunkt i frågan.

Rådet understryker särskilt betydelsen av punkt 3 i slutsatserna från 2002 och punkterna 1–10 i slutsatserna från 2009. Rådet upprepar behovet av att säkerställa samstämmighet och överensstämmelse med EU:s regelverk när det gäller återkommande bestämmelser i olika EU-rättsakter om materiell straffrätt, för att underlätta genomförandet av EU:s bestämmelser i nationell rätt och tolkningen av dem, samtidigt som den nödvändiga flexibiliteten säkerställs. I detta sammanhang framhålls betydelsen av riktlinjer och modellbestämmelser för att underlätta lagstiftningsförhandlingar.

Rådet erinrar om sitt stöd i slutsatserna från 2009 för en uppsättning modellbestämmelser som återges i bilaga II till slutsatserna och som ”*bör vägleda rådets framtida arbete med lagstiftningsinitiativ som kan innehålla straffrättsliga bestämmelser*”.

Rådet noterar att det 2024 inledde en process för att modernisera och vid behov utvidga tillämpningsområdet för modellbestämmelserna mot bakgrund av de många straffrättsliga EU-rättsakter som har antagits sedan Lissabonfördraget trädde i kraft 2009. Denna process ledde till utarbetandet av en uppdaterad uppsättning modellbestämmelser, som lades fram i det ungerska ordförandeskapets rapport i december 2024. Det underströks då att framtida rättsakter om materiell straffrätt i så stor utsträckning som möjligt bör följa det tillvägagångssätt som beskrivs i dessa överenskomna modellbestämmelser.

---

<sup>1</sup> 9141/02.

<sup>2</sup> 16542/1/09 REV 2.

<sup>3</sup> 10984/24.

Mot denna bakgrund anser rådet att det är lämpligt att godkänna de följande uppdaterade modellbestämmelserna. Rådet understryker att modellbestämmelserna inte bör vara bindande för medlagstiftarna, utan att de utgör en verktygslåda från vilken medlagstiftarna kan välja de bestämmelser som enligt deras mening måste ingå i en lagstiftningsakt och som kommer att vägleda rådets arbete med varje framtida förslag till EU-rättsakt om materiell straffrätt. Avsikten är att fastställa överenskomna standardformuleringar av relevanta bestämmelser för att säkerställa konsekvens, samstämmighet och effektivitet i alla lagstiftningsakter. Dessa bestämmelser påverkar inte på något sätt kommissionens eller medlagstiftarnas befogenheter enligt fördragen och föregriper inte heller rådets ståndpunkt om eventuellt införande av en särskild bestämmelse på grundval av dessa rådsslutsatser i en särskild lagstiftningsakt. Inom parentes och i kursiverad stil anges bestämmelser som (enligt rådet) skulle kräva en särskilt stark motivering (mot bakgrund av de särskilda omständigheterna) för att tas med i en specifik lagstiftningsakt. Behovet av att inkludera ytterligare bestämmelser eller inslag bör också övervägas under de relevanta förhandlingarna.

Rådet uppmanar Europaparlamentet och kommissionen att notera modellbestämmelserna och fortsätta att delta i en strukturerad interinstitutionell dialog i syfte att fastställa gemensamma modellbestämmelser.

## MODELLBESTÄMMELSER FÖR EU:S STRAFFRÄTT

### A. BROTT

Medlemsstaterna ska säkerställa att följande gärningar utgör brott om de är uppsåtliga.

### B. ANSTIFTAN, MEDHJÄLP OCH FÖRSÖK

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att anstiftan och medhjälp till ett uppsåtligt brott som omfattas av [artikel/artiklarna ...] utgör ett brott.
2. Medlemsstaterna ska säkerställa att ett försök att begå ett uppsåtligt brott som omfattas av [artikel/artiklarna ...] utgör ett brott.

### C. PÅFÖLJDER FÖR FYSISKA PERSONER

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att ett brott som omfattas av [artikel/artiklarna ...] och som begås av en fysisk person är belagt med effektiva, proportionella och avskräckande straffrättsliga påföljder.
2. Medlemsstaterna ska säkerställa att de brott som omfattas av [artikel/artiklarna ...] är belagda med ett maximistraff på minst [ett/två/fem/tio] års fängelse.
- [3. *Medlemsstaterna ska säkerställa att fysiska personer som begått de brott som omfattas av [artikel/artiklarna ...] kan bli föremål för andra straffrättsliga eller icke-straffrättsliga påföljder eller åtgärder, vilka kan inbegripa följande:*

a) *En skyldighet att*

i) ... , eller

ii) ... .

- b) Böter som står i proportion till hur allvarlig gärningen är.
- c) Uteslutning från tillgång till offentlig finansiering, inklusive anbudsförfaranden, bidrag, koncessioner och licenser.
- d) Förbud mot att inom en juridisk person inneha en ledande ställning av samma typ som utnyttjades för att begå brottet.
- e) Återkallande av tillstånd och auktorisationer att bedriva verksamhet som ledde till det berörda brottet.]

## **D. FÖRSVÅRANDE /OCH FÖRMILDRANDE/ OMSTÄNDIGHETER**

### 1. Försvårande omständigheter<sup>4</sup>

I den mån följande omständigheter inte ingår i brottsrekvisiten för de brott som omfattas av [artikel/artiklarna ...] ska medlemsstaterna, med avseende på de brott som omfattas av [relevant(a) artikel/artiklar], säkerställa att en eller flera av följande omständigheter, i enlighet med nationell rätt, kan ses som en försvårande omständighet:

a) ... .

b) ... .

---

<sup>4</sup> Följande modellskäl ska också ingå i dessa modellbestämmelser: ”Medlemsstaterna bör säkerställa att minst en av de försvårande [*och förmildrande*] omständigheter som föreskrivs i detta direktiv fastställs som en möjlig försvårande [*eller förmildrande*] omständighet i enlighet med tillämpliga regler i deras rättssystem.”.

[2. *Förmildrande omständigheter*

*Medlemsstaterna ska, med avseende på brott som omfattas av [relevant(a) artikel/artiklar], säkerställa att en eller flera av följande omständigheter, i enlighet med nationell rätt, kan ses som förmildrande omständigheter:*

*a) ... .*

*b) ...]*

**E. JURIDISKA PERSONERS ANSVAR**

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att juridiska personer kan hållas ansvariga för de brott som omfattas av [artikel/artiklarna ...] och som begåtts till förmån för dessa juridiska personer av en fysisk person som agerat antingen enskilt eller som en del av den juridiska personens organisation och som har en ledande ställning inom den berörda juridiska personen på grundval av något av följande (*ledande person*):

a) Behörighet att företräda den juridiska personen.

b) Befogenhet att fatta beslut på den juridiska personens vägnar.

c) Befogenhet att utöva kontroll inom den juridiska personen.

[2. *Medlemsstaterna ska säkerställa att juridiska personer kan hållas ansvariga för brott som omfattas av [artikel/artiklarna ...] om brister i övervakning eller kontroll som ska utföras av en ledande person har gjort det möjligt för en fysisk person som är underställd den ledande personen att till förmån för den juridiska personen begå ett brott som omfattas av [artikel/artiklarna ...].]*

3. Juridiska personers ansvar enligt punkterna 1 [eller 2] i denna artikel ska inte utesluta straffrättsliga förfaranden mot fysiska personer som begår eller är anstiftare eller medhjälpare till de brott som omfattas av [artikel/artiklarna ...].

## **F. PÅFÖLJDER OCH SANKTIONER FÖR JURIDISKA PERSONER**

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att ett brott för vilket en juridisk person hålls ansvarig enligt [artikel ...] är belagt med effektiva, proportionella och avskräckande straffrättsliga påföljder.
2. Effektiva, proportionella och avskräckande straffrättsliga eller icke-straffrättsliga påföljder eller åtgärder ska omfatta böter eller sanktionsavgifter och får omfatta andra straffrättsliga eller icke-straffrättsliga påföljder eller åtgärder, såsom
  - a) fråntagande av rätt till offentliga förmåner eller stöd,
  - b) uteslutning från tillgång till offentlig finansiering, inbegripet anbudsförfaranden, bidrag och koncessioner,
  - c) näringsförbud,
  - d) återkallande av tillstånd och auktorisationer att bedriva verksamhet som ledde till brottet,
  - e) rättslig övervakning,
  - f) rättsligt beslut om upplösning av verksamheten,
  - g) stängning av de anläggningar som har använts för att begå brottet,
  - h) om det finns ett allmänintresse, offentliggörande av hela eller delar av det rättsliga avgörande som rör det begångna brottet och de påföljder, sanktioner eller åtgärder som utdömts, utan att det påverkar tillämpningen av reglerna om integritet och skydd av personuppgifter.

- [3. *Medlemsstaterna ska säkerställa att ett brott som omfattas av [artikel/artiklarna ...] för vilket en juridisk person hålls ansvarig i enlighet med artikel E.1 är belagt med böter eller sanktionsavgifter. Bötesbeloppet ska stå i proportion till gärningens allvar och till den berörda fysiska personens individuella, ekonomiska och andra förhållanden. Medlemsstaterna ska säkerställa att maximinivån för sådana böter eller sanktionsavgifter inte är lägre än följande:*
- a) *För de brott som omfattas av [artikel/artiklarna ...]:*
    - i) *[5 %] av den juridiska personens totala globala omsättning, antingen under det räkenskapsår som föregår det räkenskapsår då brottet begicks eller under det räkenskapsår som föregår det räkenskapsår då beslutet att ålägga böter eller sanktionsavgifter antogs, alternativt*
    - ii) *ett belopp motsvarande [högst 40 000 000] EUR.*
  - b) *För de brott som omfattas av [artikel ...]:*
    - i) *[1/3 %] av den juridiska personens totala globala omsättning, antingen under det räkenskapsår som föregår det räkenskapsår då brottet begicks eller under det räkenskapsår som föregår det räkenskapsår då beslutet att ålägga böter eller sanktionsavgifter antogs, alternativt*
    - ii) *ett belopp motsvarande [8/24 miljoner] EUR.<sup>5</sup>*
4. *Medlemsstaterna får fastställa regler för fall där det inte är möjligt att fastställa bötes- eller sanktionsavgiftsbeloppet på grundval av den juridiska personens totala globala omsättning under det räkenskapsår som föregår det räkenskapsår då brottet begicks eller under det räkenskapsår som föregår det räkenskapsår då beslutet om åläggande av böter eller sanktionsavgifter antogs.]*

---

<sup>5</sup> Tröskelvärdena bör stå i proportion till de nivåer av påföljder för fysiska personer som föreskrivs i den specifika lagstiftningsakten och ta hänsyn till de alternativa tröskelvärden som antagits i direktiv (EU) 2024/1203 om skydd för miljön genom straffrättsliga bestämmelser och direktiv (EU) 2024/1226 om fastställande av brottsrekvisit och påföljder för överträdelse av unionens restriktiva åtgärder.

## G. BEHÖRIGHET

1. Varje medlemsstat ska fastställa sin behörighet i fråga om de brott som omfattas av [artikel/artiklarna ...] om
  - a) brottet begicks helt eller delvis inom dess territorium,
  - b) brottet begicks ombord på ett fartyg eller ett luftfartyg som är registrerat i den medlemsstaten eller som för dess flagg, eller
  - c) gärningsmannen är medborgare i den medlemsstaten.
  
2. En medlemsstat ska underrätta kommissionen om den beslutar att utvidga sin behörighet till ett eller flera brott som omfattas av [artikel/artiklarna ...] och som begåtts utanför dess territorium, om
  - a) gärningsmannen har sin hemvist på dess territorium,
  - b) brottet har begåtts till förmån för en juridisk person som är etablerad på dess territorium,
  - c) brottet har begåtts mot en person eller flera personer som är medborgare eller har sin hemvist i landet, eller

[(...)]
  
- [3. *I de fall som avses i punkt 1 [led ...] ska medlemsstaterna säkerställa att utövandet av deras behörighet inte är kopplat till villkoret att åtal endast får väckas på grundval av ett klagomål från brottsoffret på den plats där brottet begicks, eller en anmälan från den stat där brottet begicks.]*

## H. PRESKRIPTIONSTIDER<sup>6</sup>

1. Medlemsstaterna ska föreskriva en preskriptionstid [som motsvarar gärningens allvar och] som möjliggör utredning, lagföring, rättegång och avgörande i fråga om brott som omfattas av artiklarna [...] under en tillräckligt lång tidsperiod efter det att brotten begicks, så att dessa brott kan hanteras effektivt.
- [2. *Den preskriptionstid som omfattas av punkt 1 ska vara minst [...] år från det att brottet begicks för ett brott som är belagt med ett maximistraff på minst [...] års fängelse.*
3. *Medlemsstaterna ska föreskriva en preskriptionstid på minst [...] år från dagen för den slutliga fällande domen för ett brott som omfattas av artiklarna [...] som möjliggör verkställighet av följande påföljder som utdömts till följd av den domen:*
  - a) *Ett fängelsestraff på mer än [...] år, alternativt*
  - b) *ett fängelsestraff för ett brott som är belagt med ett maximistraff på minst [...] års fängelse.*
4. *Genom undantag från punkterna 2 och 3 får medlemsstaterna fastställa en preskriptionstid som är kortare än [...] år, men inte kortare än [...] år, förutsatt att preskriptionstiden kan avbrytas eller tillfälligt upphävas i händelse av vissa handlingar.]*

---

<sup>6</sup> Följande modellskäl ska också ingå i dessa modellbestämmelser: ”Medlemsstaterna bör fastställa regler för preskriptionstider som är nödvändiga för att effektivt bekämpa de brott som avses i detta direktiv, utan att det påverkar tillämpningen av nationella bestämmelser som inte fastställer preskriptionstider för utredning, lagföring och verkställighet.”.

## **I. STATISTISKA UPPGIFTER**

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att det finns ett system för insamling, framtagande och spridning av befintliga anonymiserade statistiska uppgifter om brott som omfattas av [artikel/artiklarna ...].
- [2. *Utan att det påverkar de rapporteringsskyldigheter som fastställs i andra unionsrättsakter ska medlemsstaterna årligen och om de är tillgängliga på central nivå till kommissionen överlämna statistiska uppgifter om de brott som omfattas av artikel 1, vilka åtminstone ska omfatta befintliga uppgifter om*
  - a) *antalet brott som registrerats och avgjorts av medlemsstaterna,*
  - b) *antalet domstolsärenden som avskrivits, inbegripet på grund av att preskriptionstiden för det berörda brottet har löpt ut,*
  - c) *antalet fysiska personer som har åtalats.]*

## **[J. UTBILDNING**

Utan att det påverkar rättsväsendets oberoende eller olikheter i rättsväsendets uppbyggnad inom unionen ska medlemsstaterna främja specialiserad utbildning om målen för detta direktiv för domare, åklagare, poliser och övrig personal inom rättsväsendet samt personal på behöriga myndigheter som arbetar med straffrättsliga förfaranden och utredningar, vilken är anpassad till funktionerna för dessa domare, åklagare, poliser och övrig personal inom rättsväsendet samt personal på behöriga myndigheter.]

---